

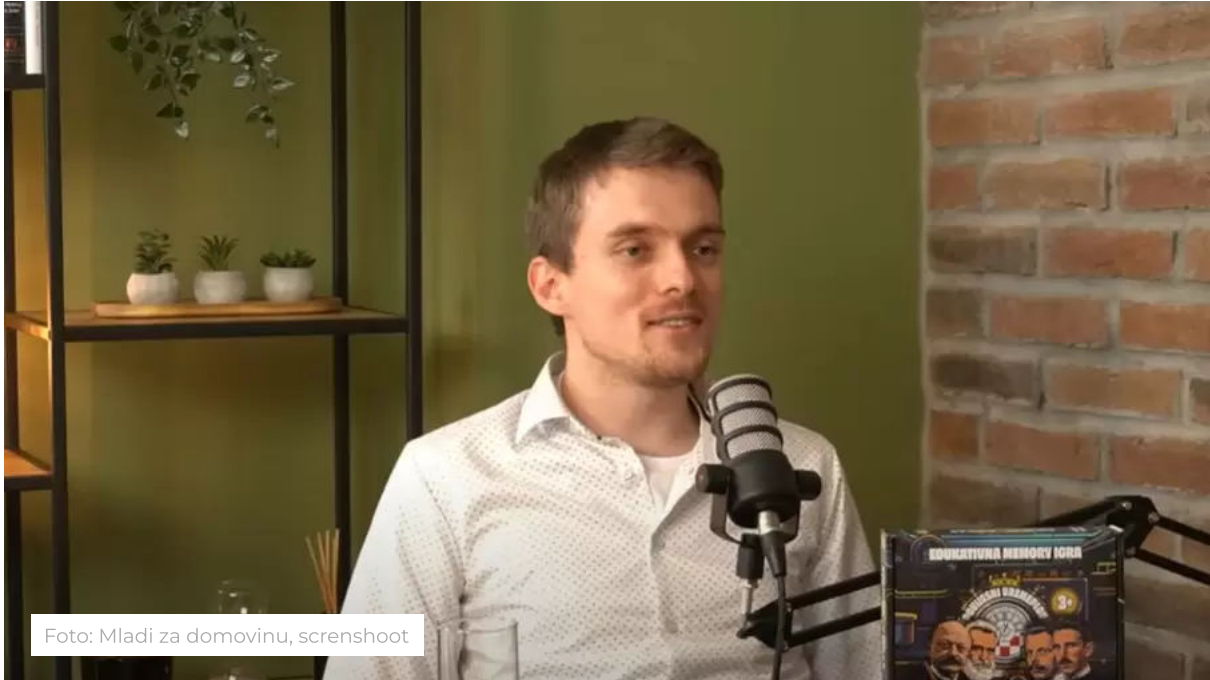

Foto: Mladi za domovinu, screnshoot

Autor prve hrvatske slikovnice o kralju Tomislavu: Ne mjeri se sve novcem – želim iskrenu hrvatsku priču

Kultura Vijesti

📅 31. listopada 2025.

U sklopu obilježavanja 1100. obljetnice Hrvatskoga Kraljevstva hrvatska je dječja književnost bogatija za slikovnicu "Kralj Tomislav – prvi kralj Hrvata" koju je napisao Max Križanić, ilustrirala Anita Bušić, a objavila naklada Regnum. Edukativna slikovnica tematizira priču o kralju Tomislavu, u kontekstu čega daje uvid u univerzalne vrline poput časti, poštenju i privrženosti domu. Uz priču o kralju Tomislavu i Hrvatskoj u njegovo vrijeme u slikovnici je i edukativan povijesni sažetak o vladavini kralja Tomislava, povijesni zemljovid Hrvatske iz toga doba i usporedba s današnjom Hrvatskom, QR kod za preuzimanje crno-bijelih scena iz slikovnice koje se mogu preuzeti i isprintati, kao bojanka.

Piše: Ivona Smolčić

"Prvi konkretan doprinos u jubilarnoj godini"

Za portal Misao.hr porazgovarali smo s njezinim autorom Maxom Križanićem. Križanić je inače po struci grafički dizajner, koji se u slobodno vrijeme bavi pisanjem. On nam je kazao kako je kod njega ideja o slikovnicama i edukativnim materijalima prožetim hrvatskim duhom je prisutna već duže vrijeme.

„Po struci sam magistar informacijskih tehnologija, niz godina uz to radim i kao grafički dizajner i zapravo od malih nogu, kao sin dragovoljca i invalida Domovinskog rata, imam priliku i čast sudjelovati u raznim domoljubnim inicijativama, raditi s udrugama, dizajnirati domoljubne majice, plakate za dokumentarne filmove i slično, često i volonterski, a priča o slikovnicama došla je kao nadogradnja. Primarni motiv bili su moji nećaci, Josip (8) i Mara (6) kojima sam primarno, pa samim time i drugoj djeci, dati mogućnost da mogu na zanimljiv i pristupačan način naučiti više o vlastitom narodu, povijesti i kulturi. Uvijek se nacionalne i domoljubne inicijative obraćaju vlastitim istomišljenicima“, rekao je Križanić, koji je svjestan kako je potrebno obraćati se upravo najmlađim generacijama.

Koristimo kolačiće kako bismo vam osigurali najbolje iskustvo na našoj web stranici. Ako nastavite koristiti ovu stranicu, pretpostavit ćemo da ste zadovoljni s tim.

U redu

Glazbeno-scenska legenda "Krunidba kralja Tomislava" – priča o narodu koji slavi svoje heroje

Kralj Tomislav, kao prvi kralj narodne krvi, svojim kultom snage predstavlja metaforu hrvatske državnosti, pripadnosti i odgovornosti prema zemlji, narodu, vjeri i jeziku. Oratorij je umjetnički projekt koji u prvi plan postavlja tendenciju za afirmiranjem upravo tih vrijednosti, nasuprot suhoparnom podastiranju egzaktnih povijesnih podataka.

 Misao.hr

„Najveći broj posjetitelja tribina i promocija knjiga o Domovinskom ratu su uglavnom branitelji, koji i sami o tome znaju, pošto su o tome sudjelovali, a nitko se ne obraća novim generacijama koje tek trebaju izgraditi sustav vrijednosti. Kada tome pridodam činjenicu da sam relativno nedavno i sam izašao iz sustava obrazovanja i znam da se nacionalnim temama ne pristupa, po mom mišljenju, dovoljno duboko i s dovoljno emocije, jednostavno sam morao krenuti u te vode iako to nije usko vezano uz moju struku. Trebalo mi je neko vrijeme da pokrenem poslovanje, stabiliziram financije koliko je god moguće kako bih mogao krenuti s edukativnim projektima jer oni iziskuju znatna i materijalna i vremenska ulaganja. Ono što zaradim na primarnome poslu, ulažem u projekte tog tipa jer vjerujem da je to doprinos društvu, za nove generacije. Tada sam pokrenuo platformu Regnum u sklopu koje radim ove projekte. Općenito, sve što radim, volim da ima strukturu i priču, tako mi je bilo logično u priču sa slikovnicama o hrvatskoj povijesti krenuti otpočetka“, rekao je Križanić, dodavši kako mu je 2025. godina, kao godina velikog jubileja, dala idealan okvir za predstavljanje slikovnice.

Foto: Slikovnica Maxa Križanića

Koristimo kolačiće kako bismo vam osigurali najbolje iskustvo na našoj web stranici. Ako nastavite koristiti ovu stranicu, pretpostaviti ćemo da ste zadovoljni s tim.

“Reakcije su iznad svih očekivanja”

Kad su posrijedi reakcije na djelo, Križanić kaže da su iznad svih očekivanja. „Zapravo, nisam znao što očekivati jer sam otvoriš nišu na tržištu, barem što se tiče tzv. malih izdavača i nisam znao što očekivati. Također, meni je ovo bio prvi projekt ovog tipa, kao i Aniti, mladoj djevojci koja je ilustrirala slikovnicu i nismo se imali na što referirati. Dali smo sve od sebe, pomolili se da bude dobro i čini se, prema reakcijama ljudi, da smo napravili dobru stvar. Nažalost, Ministarstvo kulture i medija imalo je drugačije mišljenje i nisu preporučili moju slikovnicu za otkup, završila je na C-listi, čemu se nisam nadao, posebno u svjetlu ove velike godine, ali dobro, valjda imaju svoje kriterije, a djelo ako je dobro, nađe put do čitatelja. Što se odgojno-obrazovnih institucija tiče, tu sam iskreno imao i veća očekivanja. Javilo mi se desetak škola i knjižnica, oni uglavnom naruče po jedan primjerak za arhivu, tu sam očekivao jači odaziv. Iako, dio odgovornosti ću uzeti i na sebe jer nisam radio nikakve promotivne aktivnosti specifično usmjerene prema institucijama zbog nedostatka vremena, pa im je možda slikovnica jednostavno prošla ispod radara“, kazao je, dodavši kako ga raduje činjenica da je četrdesetak slikovnica otišlo u smjeru Kanade i Australije, za djecu i unuke naših iseljenika.

„Također, naš mali prijatelj Marin Stary iz Bjelovara, koji je sa svojih 10 godina već obišao više od 100 muzeja i veliki je zaljubljenik u povijest, odlično je predstavio kralja Tomislava polaznicima Hrvatske nastave u Švicarskoj pa je određeni broj slikovnica išao i prema Hrvatima u Švicarskoj. Tu posebno zahvaljujem Marinovoj mami Ivani koja je to sve organizirala i povezala“.

„Ne mjeri se sve novcem – želim iskrenu hrvatsku priču“

Autora smo pitali razmišlja li nastaviti s pisanjem, kad su posrijedi djela posvećena najmlađima, koja prenose važne stavke iz nacionalne historiografije. No, Križanić nam je otkrio kako slikovnica nije bio prvi projekt namijenjen djeci.

„Prije slikovnice izdao sam memory igru i knjižicu Hrvatski izumitelji i njihovi izumi koja predstavlja 10 odabranih izumitelja, njihovih izuma i donosi njihove biografije i neke zanimljivosti iz njihovih života. Ono što je posebno za tu priču (a što planiram, ako bude moguće i za slikovnice) je da su biografije izumitelja i opisi izuma prevedeni na engleski, njemački, talijanski, španjolski i francuski jezik. Neki učenici Hrvatske nastave u Švicarskoj tako su čitali o našim izumiteljima na jeziku koji im je bliži od hrvatskog. Time se otvara put dubljem povezivanju domovinske i iseljene Hrvatske, iako se kod novih generacija možda polako izgubio jezik, ali bitno je da se ne izgubi duh! Također, upravo su danas iz tiska izašla tri nova Regnum izdanja kojima sam autor. Slikovnice Vukovar – vrata hrvatske slobode, Zrinski – junačko srce Sigeta i Pustolovine na krilima Domovine najnovija su izdanja u istom duhu. Sva se izdanja tog tipa mogu vidjeti na [poveznici](#): pohvalio nam se autor.

Također, naveo je i kako je potonji naslov ujedno i prva slikovnica na temu Domovinskog rata, a koja nije kreirana korištenjem umjetne inteligencije i u kojoj se precizno prikazuju oznake postrojbi Hrvatske vojske.

„Sve te slikovnice imaju istu nit vodilju i kroz kulisu priča iz hrvatske povijesti prenose općeljudske vrijednosti novim generacijama. Možda naивно vjerujem da, ako djeca od malih nogu čitaju i slušaju priče o hrvatskim velikanima, danas-sutra kada odrastu i dođu u priliku oblikovati društvo, više nećemo slušati toliko priča o korupciji i toliko crnila, već da će zaista raditi na opće dobro, poput likova iz slikovnica i igara. U pripremi je i bogato opremljena knjiga o hrvatskim sportašima kroz povijest, u planu su i nove slikovnice koji iz raznih kutova pričaju priče o Hrvatskoj. Ideja je pokazati koliko smo mi Hrvati zapravo velik narod, iako malobrojan. Ideja je osvijestiti da u svakome od nas teče krv i kralja Tomislava i bana Jelačića i Fausta Vrančića i Alojzija Stepinca i Petra Preradovića i Dražena Petrovića i Blage Zadre i svih naših velikana kroz povijest. Nekome su bliži sportaši, nekome ratnici, nekome znanstvenici, nekome umjetnici, nekome sveci i blaženici, zato želim obraditi razne teme, ali jedno je svima zajedničko: svi su oni u svojim područjima, na neki način, mijenjali svijet. Neki su i doslovno promijenili tijek povijesti. Pa onda, ako smo kroz povijest toliko doprinijeli Europi i svijetu, ako smo kao narod toliko puta pokazali snagu, tko nas može nadjačati? Nadam se da će to biti nit vodilja da ne dižemo ruke od Hrvatske, da ne bježimo i ne okrećemo glavu od problema, nego da se borimo, jer ćemo pobijediti, uvijek smo pobijedili!“, kaže ponosno Križanić, koji dodaje kako su ove slikovnice uistinu domoljubni projekti jer su 100 % hrvatski proizvod, od ideje do realizacije.

„Želim raditi sve u Hrvatskoj, želim da zarade i ilustratorice, da se promoviraju, želim da zarade i hrvatske tiskare, iako su troškovi veći nego da to odradi netko iz trećih zemalja. Ne mjeri se sve novcem i profitnom maržom, želim iskrenu hrvatsku priču“, napominje autor.

Foto: Slikovnica Maxa Križanića

„Red je držati do temeljnih vrijednosti“

U kontekstu univerzalnih ljudskih vrijednosti i tradicionalnog morala koji je zastupljen u narativu o Tomislavu, autor kaže kako su kroz povijest ljudi bili primorani prilagoditi se i jednostavno raditi najbolje s onime što imaju.

„U Hrvatskoj, znamo, često smo time što smo imali napravili čudo! Zapisano je na mnogim mjestima to viteštvo, čast, zajedništvo, žrtva za druge, plemenitost, tko zna, to je možda splet okolnosti. Da je kralj Tomislav danas živ i da je teška situacija, da napadaju Mađari i Bugari, možda bi s obitelji odselio u Irsku i pisao ljute facebook statuse. Nekada ljudi nisu imali izbora i znali su, ovo je naše i red je to čuvati i braniti. Red je držati do temeljnih vrijednosti. Red je držati do obitelji. Red je dati sebe za nešto drugo, nešto više, ako je to ispravno. Često nije dobro ni imati previše izbora, čini mi se kao da neki tada ni s čime nisu zadovoljni, bojim se da se gube ideali, da se gubi privrženost domu. Loše je u Hrvatskoj – idem u Irsku. Ako postane loše u Irskoj – idem u Njemačku. Pa iz Njemačke u Kanadu i tako dalje i tu nema kraja, ali gdje ti je dom? Jedan je dom. Često u nekim raspravama kada ljudi kažu: ‘Što ćemo tu u Hrvatskoj, kad tu ništa ne valja?’ odgovaram protupitanjem: ‘Bi li ti napustio svoju obitelj, oca, majku, ženu, dijete, da se teško razboli? Jer to je teška borba, možda nema smisla, pa je lakše okrenuti glavu i otići’, tada se neki zamisle, ali nažalost, sve se češće događaju i takve situacije. Pragmatizam i individualizam uzeli su maha, ali u zadnje vrijeme sve češće ipak vidim klice idealizma, žara i onog viteštva o kakvom čitamo kod naših knezova, kraljeva, vitezova, pa i hrvatskih branitelja u krajnjoj liniji. Nadam se nekom tvorničkom resetu, u tom duhu i ja kao magistar informatike želim djecu malo maknuti od digitalnog i vratiti analognome. Nadam se da će se cijeli svijet vratiti korijenima u tom smislu i u vrijednosnom smislu i da svatko, umjesto da sebe stavlja na prvo mjesto, počne više gledati kako da doprinese prvo u svom domu, svojoj obitelji, pa zatim u susjedstvu, gradu, županiji, domovini. Ako radimo dobro i pozitivno na mikro razini, to se odražava i na makro razinu, a u konačnici dovodi i do osobne koristi, ako je to već danas mnogima primarni motiv. Ako je dobro svima oko mene, ne može meni biti loše“, kaže nam Križanić.

Kralj Tomislav u hrvatskoj likovnoj umjetnosti

Likovno bavljenje nacionalnom tematikom imalo je šire, nacionalne ciljeve, a u središtu interesa devetnaestostoljetnih i dvadesetostoljetnih likovnih umjetnika bio je prvi hrvatski kralj Tomislav. S obzirom na nedostatne historiografske podatke o Tomislavovu fizičkom izgledu, likovnjaci su imali značajnu dozu slobode, pa je u prvi plan postavljen dojam ili doživljaj prvog hrvatskog vladara kao simbola čitavog kolektiva.

„Samo rad, trud, poniznost, molitva i strpljenje, plodovi neće izostati“

Za kraj, osvrnuo se na struju koja osporava ulogu i značaj prvog hrvatskog kralja. “Jako su me iznenadili neki komentari kada je slikovnica izašla, pogotovo iz Hrvatske. ‘Nema dovoljno dokaza da je kralj Tomislav uopće postojao’ – na što im predstavim više dokaza iz arhiva, ali to nije dovoljno i nema odgovora koliko je dokaza po njima dovoljno. Pa recimo uvijek pitanje gdje su grobovi hrvatskih kraljeva, to je kao krunski dokaz da nisu postojali. Iako postoji lokalitet sa sarkofazima više hrvatskih kraljeva, u Hrvatskoj je to deplasirano reći, pošto tražimo grobove još mnogih nestalih iz Domovinskog rata. Ne znamo gdje su njihovi grobovi, a znamo da su postojali. Svakoga od njih pitam zna li gdje je grob njegovoga šukundjeda ili neke prijašnje generacije, jer bez njihovih predaka otprije 200-300 godina, ne bi bilo niti njih, to sa sigurnošću znamo, ali eto niti na to nema odgovora. Ista je priča s krunidbom. Bojim se da je u Hrvatskoj oikofobija veliki problem. Bojim se da su desetljeća indoktrinacije i zatiranja hrvatskog duha dobrim dijelom ušla u podsvijest mnogih naših ljudi.

Napisao sam o tome jedan kraći tekst, uspoređujući kralja Arthura i kralja Tomislava. Bitno je istaknuti da takvi komentari dolaze na dječju slikovnicu, kao da je riječ o doktorskoj disertaciji, iako mi je bilo važno to potkrijepiti izvorima koliko je to moguće u tekstu za djecu. Ovu slikovnicu Hrvati gledaju kroz tisuće povećala ne bi li našli neku povijesnu manjkavost kako bi mogli opovrgnuti to da je Tomislav ikad postojao. S druge strane, tu je primjer kralja Arthura, svima dobro poznatog iz kazališnih predstava, filmova visoke produkcije, knjiga, igara, slikovnica i sličnih djela. Kada nešto istražujemo površno i za vlastite potrebe, uglavnom se svi služimo Wikipedijom kao nekim polurelevantnim izvorom informacija. Wikipedija o Arthuru govori sljedeće: ‘Kralj Arthur (Artus) bio je kralj Brita koji je vladao oko 500. godine.(...) Međutim, najstariji prijepis Historia Britonum nije dovoljno pouzdan.(...) Svi izvori ističu da Arthur nije bio kralj, nego ‘Dux bellorum’ – ratni vođa. Smatra se da Arthur nije bilo njegovo pravo ime, nego titula, koja je simbolizirala udruživanje Brita...’ – iz čega se mogu izvući vrlo slični zaključci onima koje mnogi izvlače kada je slikovnica o kralju Tomislavu u pitanju. U srednjoj smo školi išli gledati kazališnu predstavu o kralju Arthuru.

Konjanički prikaz prvog hrvatskog kralja autora Roberta Frangeša Mihanovića

Najpoznatiji spomenik monumentalan je konjanički prikaz prvog hrvatskog kralja, autora Roberta Frangeša Mihanovića, smješten ispred željezničkog kolodvora u Zagrebu, na Tomislavovu trgu.

Koristimo kolačiće kako bismo vam osigurali najbolje iskustvo na našoj web stranici. Ako nastavite koristiti ovu stranicu, pretpostavit ćemo da ste zadovoljni s tim.

usmjereni isključivo na pohvale ili kritike glume, atraktivnost scena, na glazbu u filmu i slično. Za književna djela i igre uglavnom se komentira radnja, razvoj likova i slično. Gotovo da nema niti jednog jedinog komentara koji ide u smjeru 'Kralj Arthur nije p izmišljen lik.' – takvih komentara gotovo da i nema, a za slikovnicu o kralju Tomislavu, većina komentara na društvenim mrežama svodi se upravo na to. Može li netko objasniti zašto? Svim je narodima zajedničko da njeguju takve priče, razvijaju i nacionalni identitet i turistički potencijal na tome, a jedino se, izgleda, Hrvatima odriče to pravo. Zašto je to tako? Imamo li mi pravo na nacionalnu povijest? Mogu li neki narodi temeljiti gotovo cjelokupnu povijest na legendama i mitovima, a mi ne možemo napisati niti dječju slikovnicu i to temeljenu na povijesnim izvorima. Što se mjesta krunidbe tiče, ako i nije potpuno utemeljeno u povijesnim izvorima, utemeljeno je u tradiciji naroda, cjepidlačenje oko toga je isključivo zlonamjerno. I neka živi Duvanjsko polje kao mjesto krunidbe, to jača vezu hrvatskog naroda u Hrvatskoj i BiH, često zaboravljamo da su Hrvati tamo autohtoni narod i da smo mi jedno nacionalno biće. Kako bih proširio priču obilježavanja ove obljetnice, napisao sam pjesmu koju je uglazbio i otpjevao Ante Matić iz Tomislavgrada i snimali smo spot upravo na tim lokacijama. Proći će i ova godina, ali slikovnice i pjesma ostat će za budućnost i to je najbitnije. Imam i jednu anegdotu u vezi nastajanja slikovnice o Zrinskom, a tiče se i kralja Tomislava. Na preporuku prijateljice, javio sam se jednoj ilustratorici, koja je inače učiteljica i koja je studirala povijest. Inicijalno ju je projekt zainteresirao, ali kada sam objasnio dublje motive, rekla mi je kako ne može prihvatiti poziv na sudjelovanje u projektu (koji je naravno plaćen) iz vlastitih principa jer smatra da takva djela vode djecu u nacionalizam. Govorimo o slikovnici o Nikoli Šubiću Zrinskom i bitci za Siget. Ta osoba, koja je diplomirala na fakultetima u Hrvatskoj i predaje djeci u školi, uči nove generacije, a sama ima manje od 25 godina, svjedoči o dubokom problemu indoktrinacije i nekoj vrsti straha, srama ili čak i mržnje prema vlastitoj naciji. Ne želim tvrditi, ali taj se zaključak sam nameće. Takva me situacija malo brine, ali druge pojave koje vidim i reakcije na slikovnice i slično, me ipak raduju i znamo da istina uvijek na kraju pobijedi, nema straha, samo rad, trud, poniznost, molitva i strpljenje, plodovi neće izostati", zaključuje Križanić, o čijim ćemo djelima za najmlađe zasigurno još višestruko svjedočiti.

Tekst je nastao u okviru projekta „Predodžbe o kralju Tomislavu u hrvatskoj umjetnosti“, koji je financijski podržala Agencija za elektroničke medije sredstvima Fonda za poticanje novinarske izvrsnosti.

POVEZANO

U Matici hrvatskoj „Hommage Thomasu Mannu“

📅 6. studenoga 2025.

Splitsko-dalmatinska županija proslavlja svoj dan i blagdan sv. Jeronima – prvog prevoditelja Biblije na latinski jezik

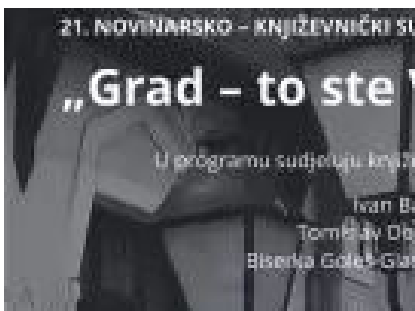
📅 29. rujna 2025.

Vukovar: Otvorena spomen soba posvećena Blagi Zadri i herojima Trpinjske ceste

📅 11. studenoga 2025.

Najnovije

U Vukovaru 21. novinarsko-književni susret “Grad – to ste vi” u znak sjećanja na Sinišu Glavaševića

📅 17. studenoga 2025.

Koristimo kolačiće kako bismo vam osigurali najbolje iskustvo na našoj web stranici. Ako nastavite koristiti ovu stranicu, pretpostavit ćemo da ste zadovoljni s tim.

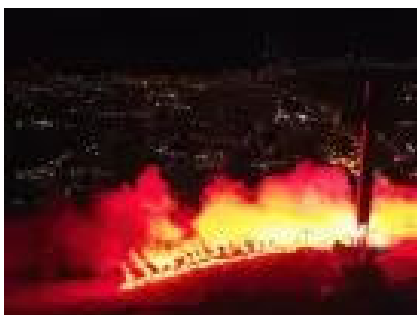
Škabrnja – zločin za koji nitko nije odgovarao

📅 17. studenoga 2025.

Hrvatsku na Venecijanskom bijenalu predstavlja projekt nagrađivane umjetnice Dubravke Lošić i povjerenika Branka Franceschija

📅 17. studenoga 2025.

U Mostaru odavanje počasti žrtvama Vukovara i Škabrnje te obilježavanje uspostave HZ Herceg Bosne

📅 17. studenoga 2025.

Policija će snimati javno okupljanje u Vukovaru: Na snazi i posebna regulacija prometa

📅 17. studenoga 2025.

KOLUMNE

< >

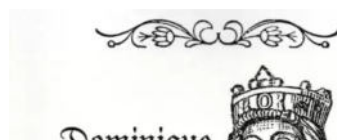
Zlatko Kramarić o Husserlu, Zweigu i Sloterdijku: Europa postoji samo dok postoji napor duha

📅 17. studenoga 2025.

Davor Velnić: Zlo i nakaznost jednogumlja

📅 14. studenoga 2025.

Igor Žic: Umrijeti za Europu!

📅 12. studenoga 2025.

Jure intel „trak

📅 10.

Miro Gavran: Dobra knjiga je danas važnija nego ikad

Radoslav Bužančić: Počeci Hrvatskog Kraljevstva

Stjepan Mikić: Što je to hrvatski duh?

Koristimo kolačiće kako bismo vam osigurali najbolje iskustvo na našoj web stranici. Ako nastavite koristiti ovu stranicu, pretpostavit ćemo da ste zadovoljni s tim.

PORTAL POKRENULA

INFORMACIJE

- > Impressum
- > Pisma čitatelja

Pratite nas

